

Instytut Pamięci Narodowej - Wrocław

<https://wroclaw.ipn.gov.pl/wro/aktualnosci/146057,Wreczenie-Krzyza-Wolnosci-i-Solidarnosci-Glogow-28-czerwca-2021.html>
25.04.2024, 22:23

Wręczenie Krzyża Wolności i Solidarności - Głogów, 28 czerwca 2021

W poniedziałek 28 czerwca 2021 prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Jarosław Szarek wręczył w Głogowie zasłużonym opozycjonistom z czasów PRL Krzyże Wolności i Solidarności. To dzięki takim ludziom, jak ci wyróżnieni działacze opozycji z Zagłębia Miedziowego możemy teraz żyć w wolnym kraju. Krzyż Wolności i Solidarności przyznany przez Prezydenta RP jest znakiem wdzięczności państwa polskiego za zmagania z systemem komunistycznym przed 1989 rokiem.

Wydarzenie odbyło się o godz. 18.00 w Muzeum Archeologiczno-Historycznym (Głogów, Brama Brzostowska 1). Otworzył ją dyrektor Muzeum Waldemar Hass, który serdecznie przywitał przybyłych gości.

Waldemar Hass -
Dyrektor Muzeum
Archeologiczno -
Historyczne w
Głogowie.

Następnie prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Jarosław Szarek wręczył zasłużonym opozycjonistom odznaczenia państwowe – Krzyże Wolności i Solidarności. W swoim wystąpieniu podkreślił, że było dla niego niezwykle ważne pojawienie się na tej gali w rocznicę rozpoczęcia strajków w Poznaniu, kiedy to właśnie zwykli robotnicy stanęli do walki o wolność. To samo zrobili pracownicy Zagłębia Miedziowego. Mimo obawy o własne zdrowie i życie ruszyli do walki o inną Polskę, o lepszy los polskiego robotnika.

Prezes IPN zaznaczył, że w czasie szczególnej próby, w momencie wprowadzenia stanu wojennego uhonorowani dalej zmagali się z reżimem.

Kiedy nastąpił 13 grudnia 1981 r., Państwo dalej walczyli.
Mimo pacyfikacji i represji pozostaliście na placu boju -
powiedział dr Jarosław Szarek.

Wystąpienie prezesa
IPN dr Jarosława Szarka.

Dr Jarosław Szarek wspomniał także, że działania PRL wobec "Solidarności" były bezwzględne i bardzo bolesne. Mimo to byli ludzie, których to nie zniechęciło. Ten powiew wolności był już nie do odebrania. "Solidarność" to nie była tylko struktura, organizacja, ale przede wszystkim wspólnota ludzi, wspólnota wartości, o które należy się dalej starać i zabiegać. Ludzie opozycji wystąpili przeciwko deptaniu ludzkiej godności. Jednocześnie prezes IPN zachęcił do dalszej walki. Nie tylko dla Polski, ale także dla Europy, która potrzebuje świadectwa życia według wartości. Zaznaczył, że jeśli uda się Polsce i Polakom wytrwać na tej drodze to inne narody dołączą do nas.

Wy doprowadziliście do zwycięstwa. Chylę przed Wami
czoła - zakończył dr Jarosław Szarek.

Biogramy odznaczonych znajdują się pod galerią zdjęć.

Wręczenie Krzyża
Wolności i Solidarności
działaczom opozycji.

Wręczenie Krzyża
Wolności i Solidarności
działaczom opozycji.

Wręczenie Krzyża
Wolności i Solidarności
działaczom opozycji.

Wręczenie Krzyża
Wolności i Solidarności
działaczom opozycji.

Wręczenie Krzyża
Wolności i Solidarności
działaczom opozycji.

Wręczenie Krzyża
Wolności i Solidarności
działaczom opozycji.

Wręczenie Krzyża
Wolności i Solidarności
działaczom opozycji.

Przekazanie
pośmiertnie
przyznanego Krzyża
Wolności i Solidarności.

Odznaczeni Krzyżem
Wolności i Solidarności.

Wręczenie Krzyża
Wolności i Solidarności
działaczom opozycji.

Dwóm osobom, które nie mogły przybyć na uroczystości z powodów zdrowotnych, dr Jarosław Szarek odwiedził osobiście w ich domach i wręczył Krzyż Wolności i Solidarności.

Wręczenie Krzyża
Wolności i Solidarności
działaczom opozycji.

Wręczenie Krzyża
Wolności i Solidarności
działaczom opozycji.

W imieniu odznaczonych głos zabrał Sylwester Chruszcz. W swoim przemówieniu podziękował prezesowi IPN za obecność i organizację wydarzenia. Zaznaczył także, że wśród głogowian od początku był sprzeciw wobec PRL. Podkreślił także rolę Kościoła, który wspierał walczącą opozycję. Bez niego tak walka z pewnością byłaby trudniejsza, a być może nawet niemożliwa.

W imieniu odznaczonych przemawia Sylwester Chruszcz.

Uroczystość poprowadził dr Bartosz Kruk z Oddziałowego Archiwum IPN we Wrocławiu.

Biogramy odznaczonych:

Janina Bąk

Janina Bąk od 13 grudnia 1981 r. do 4 czerwca 1989 r. Janina Bąk czynnie angażowała się w działalność opozycyjną w ramach podziemnych, miejskich struktur NSZZ „Solidarność” w Nowej Soli oraz w Dolnośląskich Zakładach Metalurgicznych „Dozamet” w Nowej Soli. W 1983 r. Janina Bąk wraz ze swoim mężem byli inicjatorami wykonania drugiego, podziemnego sztandaru NSZZ „Solidarność”, po czym Janina Bąk przywiozła go z Poznania do Wrocławia. W latach 1986–1989 Janina Bąk działała w strukturach Solidarności Walczącej. W ramach działalności opozycyjnej w wymienionych powyżej nielegalnych organizacjach niepodległościowych Janina Bąk zajmowała się drukiem, kolportażem oraz rozprowadzaniem niezależnych wydawnictw. Pełniła także funkcję kuriera oraz koordynowała ich pracę. Ponadto współpracowała z innymi podziemnymi organizacjami m.in. „Solidarnością Walczącą” oraz z Solidarnością Rolników Indywidualnych.

Sylwester Chruszcz

Sylwester Chruszcz od początku 1988 r. kolportował prasę podziemną sygnowaną przez NSZZ „Solidarność” Zagłębia Miedziowego przede wszystkim na terenie szkół średnich na terenie Głogowa. Od końca 1988 r. wraz z Solidarnością Zagłębia Miedziowego współtworzył

Wolny Ruch Ekologiczny. W okresie od lutego do czerwca 1989 r. był redaktorem, edytorem i kolporterem podziemnego pisma „Ekstrema”, wydawanej przez Niezależną Młodzież Głogowa.

Od marca 1989 r. Sylwester Chruszcz uczestniczył w pracach młodzieżowej organizacji Ruchu Młodzieży Niezależnej, organizował również happeningi Pomarańczowej Alternatywy, m. in. „Pierwszy Dzień Wiosny”, „Dzień Kosmonauty” i „Pogrzeb Komuny”.

Jan Gałus

Stanisław Kiziuk

Józefa Antonina Klecka

Józefa Klecka od grudnia 1981 r. do maja 1982 r. w ramach prowadzonej działalności opozycyjnej powieliała i kolportowała ulotki na terenie Miejskiego Zakładu Komunikacji w Zielonej Górze. W latach 1981–1989 brała udział w mszach za ojczyznę i manifestacjach przy kościele św. Zbawiciela w Zielonej Górze. Od maja do listopada 1982 r. była łączniczką między internowanymi i ich rodzinami (przemyciała grypsy i inne materiały) oraz opiekowała się bliskimi represjonowanych. W latach 1982–1989 działała w ramach konspiracyjnej Agencji Informacyjnej „S” oraz „Solidarności Walczącej”, gdzie zajmowała się organizacją i ukrywaniem papieru, farb dla podziemnych drukarni. Dodatkowo Józefa Klecka udostępniała swoje mieszkanie w celu zakazanych spotkań. W latach 1983–1989 Józefa Klecka nawiązała współpracę z Regionalną Komisją Wykonawczą NSZZ „S” Rolników Indywidualnych w Regionie Zielonogórskim. W tym okresie prowadziła także punkt przerzutowy nielegalnych pism. Od 1985 r. pełniła funkcje kontaktu informacyjnego między Komisją ds. Realizacji Porozumień Rzeszowsko-Ustrzyckich a przedstawicielami rolników w regionie zielonogórskim NSZZ „S” RI.

Helena Kossowska

Helena Kossowska w 1981 r. była wiceprzewodniczącą Komitetu Zakładowego NSZZ „Solidarność” przy Zakładach Energetycznych w Legnicy. Po wprowadzeniu stanu wojennego zajmowała się kolportażem nielegalnych druków i ulotek oraz uczestniczyła w spotkaniach członków podziemnej „Solidarności”. W związku z prowadzoną działalnością 30 sierpnia 1982 r. została aresztowana. Przebywała w aresztach śledczych w Legnicy i we Wrocławiu. 15 października 1982 r. wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Legnicy skazana na karę 3 lat pozbawienia wolności i osadzona w Zakładzie Karnym w Krzywańcu. 28 marca 1983 r. decyzją Rady Państwa Helena Kossowska została ułaskawiona.

Stanisław Pierzchała

Mirosław Romuald Pomirski

Mirosław Pomirski był pracownikiem Zakładów Naprawczych Maszyn KGHM w Polkowicach. 14 grudnia 1981 r. wraz z innymi pracownikami zorganizował w miejscu pracy wiec

pracowniczy. Następnie wszedł w skład Komitetu Strajkowego i kierował akcją protestacyjną. 16 grudnia 1981 r. został aresztowany, a następnie wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Legnicy z dnia 20 stycznia 1982 r. skazany na 3 lata pozbawienia wolności.

Leszek Krzysztof Rybak

Leszek Rybak jako student Politechniki Rzeszowskiej zaangażował się we współpracę z podziemną Solidarnością. 19 maja 1984 r. został zatrzymany przez Służbę Bezpieczeństwa w związku z posiadaniem podziemnych ulotek nawołujących m. in. do bojkotu wyrobów do Rad Narodowych. W związku z tym został tymczasowo aresztowany i do 24 lipca 1984 r. przebywał w Areszcie Śledczym w Rzeszowie. W latach 1985–1988 kolportował na terenie Dolnego Śląska i Rzeszowa prasę wydawaną przez „Solidarność Walcząca”.

Marek Ekspedyt Smyk

Marek Smyk w okresie od stycznia do października 1958 r. należał do działającej w Słupsku młodzieżowej organizacji antykomunistycznej „Białe Orły”. W związku z prowadzoną działalnością został aresztowany i skazany przez Sąd Wojewódzki w Koszalinie na 10 miesięcy więzienia w zawieszeniu na 2 lata. W roku 1980 był współzałożycielem Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” w Zakładzie Transportu KGHM w Lubinie. Od czerwca 1981 r. był członkiem Zarządu Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”. 13 grudnia 1981 r. został zatrzymany przez SB na 48 godzin. W okresie stanu wojennego zajmował się kolportażem podziemnych czasopism oraz organizowaniem pomocy dla osób represjonowanych. W związku z udziałem w nielegalnej manifestacji w Lubinie 31 sierpnia 1982 r. został zatrzymany, a następnie internowany. Od 2 września i do 25 listopada 1982 r. przebywał w Ośrodku Odosobnienia w Nysie.

Zbigniew Szczepański

Zbigniew Szczepański był aktywnym członkiem podziemnego NSZZ „Solidarność” przy Zakładach Górniczych w Polkowicach. W latach 1984–1989 zajmował się drukiem oraz kolportażem nielegalnej prasy m. in. „Z Dnia na Dzień”, „Zagłębie Miedziowe”. W związku z prowadzoną działalnością 30 stycznia 1986 r. został skazany przez Sąd Rejonowy w Lubinie na 1 rok pozbawienia wolności, w zawieszeniu na 4 lata oraz na karę grzywny. W 1987 r. Zbigniew Szczepański został ukarany grzywną przez Kolegium ds. Wykroczeń w Głogowie za posiadanie nielegalnych wydawnictw.

Zbigniew Stefan Wojtków

Zbigniew Wojtków w latach 1984–1989 był współpracownikiem czasopisma „Solidarność Głogowska”. Był on też kolporterem wydawnictw niezależnych, takich jak „Tygodnik Mazowsze”, „Solidarność Walcząca”, czy „Zagłębie Miedziowe”. Ponadto uczestniczył w zbiórkach na pomoc represjonowanym działaczom opozycyjnym.

Ryszard Witold Zygmunt

Pośmiertnie:

Andrzej Kosmalski

Andrzej Kosmalski w okresie od 29 do 31 sierpnia 1980 r. należał do Międzywydziałowego Komitetu Strajkowego w Hucie Miedzi Głogów, a od września 1980 r. do NSZZ „Solidarność”. Był członkiem Komitetu Założycielskiego w Hucie Miedzi Głogów; od 17 grudnia 1980 r. pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Międzyzakładowego Komitetu Robotniczego NSZZ „Solidarność”. 16 czerwca 1981 r. został wiceprzewodniczącym Zarządu Oddziału Wojewódzkiego „Solidarność” w Legnicy oraz delegatem na I Walny Zjazd Delegatów Regionu Dolny Śląsk oraz członkiem Zarządu Regionu. Za swoją działalność 13 grudnia 1981 r. został internowany i osadzony w Ośrodku Odosobnienia w Głogowie, a następnie w Grodkowie, gdzie przebywał do 16 listopada 1982 r. W latach 1983–1987 był współzałożycielem i przewodniczącym podziemnej Międzyzakładowej Komisji Koordynacyjnej NSZZ „Solidarność” MKK „Solidarność” w Głogowie oraz autorem i redaktorem czasopisma „Solidarność Głogowska”. W latach 1983–1989 był współpracownikiem i autorem podziemnego pisma „Zagłębie Miedziowe”. Od 3 grudnia 1987 do 1989 r. był przedstawicielem Regionalnego Komitetu Wykonawczego „S” Dolny Śląsk na woj. legnickie. Wielokrotnie zatrzymywany na 48 godz., przesłuchiwany, poddawany rewizjom, karany grzywnami przez kolegia ds. wykroczeń w Głogowie i Lubinie. Od października 1988 był przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego „Solidarność” w Hucie Miedzi Głogów. W dniu 28 października 1988 r. zorganizował strajk w miejscu pracy ws. podwyżek płac. Był współzałożycielem, a następnie przewodniczącym powstałej w dniu 25 stycznia 1989 r. MKO „Solidarność” Zagłębia Miedziowego w Legnicy (pod zwierzchnictwem RKW „S” Dolny Śląsk).